

Opettajuus avaintekijänä matkalla Suomesta maailmalle

Suomesta maailmalla – Osaaminen syntyy yhdessä
Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa

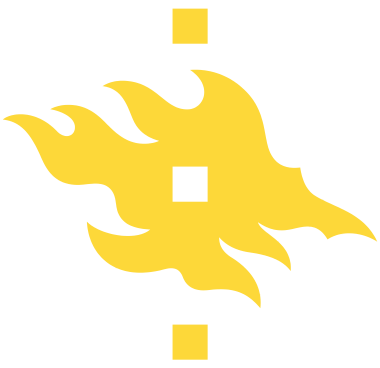
IX yleissivistävän koulutuksen kansainväliSYYSpäivät
9.–10.10.2017 Finlandia-talo, Helsinki

Jari Lavonen

Opettajankoulutusfoorumin puheenjohtaja

Helsingin yliopiston kasvatustieteellinen tiedekunta

jari.lavonen@helsinki.fi

Tulevaisuuden opettaja (2000 luvun alussa) ...

- hallitsee oman alansa ja pedagogiikan
- kykenee joustavasti ottamaan huomioon muuttuvan työnsä ja työympäristönsä
- kehittämään omaa työtään.
- on autonominen, ja halukas etsimään uutta ja kehittymään urallaan
- on kyselevä /tutkiva opettaja
- ...

Millaista opettajuutta tavoitellaan tai
pitäisi tavoitella ...
matkalla maailmalle ...

Millaisia haasteita on?

**Millaista opettajuutta tulisi
tavoitella, jotta maailmalle
päästäisiin?**

Kansainvälinen näkökulma

Selvitysten näkökulma

Tutkimusnäkökulma

Konsensusnäkökulma

Kaikissa maissa halutaan kouluttaa asiantuntijaopettajia, mutta asiantuntijuutta lähestytään hyvin eri tavoin

- “Asiantuntijaopettaja” on kompleksinen käsite
*a “professional”, an “effective”, a “competent”, an “expert”,
a “quality”, an “ideal” or a “respective” teacher are used*
(Cruickshank & Haefele, 2001; Stronge & Hindman, 2003; Goe, Bell & Little, 2008)

INPUT+
johtajuus
keskellä

OUTPUT

- Asiantuntijaopettajalla “professional teacher” on sellaista osaamista, että opettajaa voidaan pitää asiantuntijana ...
... ja koulukulttuuri sekä kansallinen koulutuspolitiikka tukevat toimintaa tämän asiantuntijuuden pohjalta.
- Opettajan tehokkuus “teacher effectiveness” tunnistetaan kansallisilla testeillä mitatulla oppilaiden/opiskelijoiden osaamisella.

Asiantuntijaopettaja (Professional teacher)

(Hargreaves & Goodson, 1996; Evans, 2008; Freidson, 2001; Urban & Dalli, 2011; Evetts, 2012)

*Perus-
osaaminen*

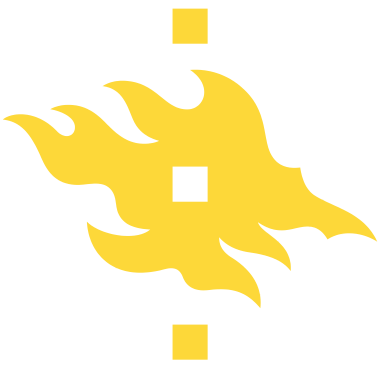
- Oman alan ja pedagogiikan asiantuntija,
- Ammatti-identiteetti, jaettu ymmärrys ammattiin liittyvistä arvoista ja ammattietiikasta

*Verkosto ja
kumppanuus-
osaaminen*

- Vuorovaikutus- ja yhteistyöosaaminen
- Moniammatillinen yhteistyö, kodin ja koulun yhteistyö

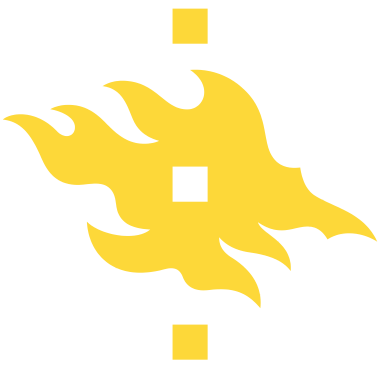
*Elinikäinen
oppiminen ja
työn
kehittäminen*

- Itsesäätelyn ja itsearvioinnin taidot,
- Autonominen asiantuntija, joka hallitsee moniulotteisen työnsä, kuten kokonaisvaltaisen suunnittelun, toteutuksen ja kehittämisen
- Työ on kompleksista ja opettajastandardien muotoileminen on vaikeaa.

In Norway the learning outcomes defined as knowledge, skills and competence, for work in elementary 1 – 7 grade are for a candidate:

- ... academic knowledge and knowledge on scientific thinking and research methods
- ... take responsibility for developing and leading inclusive, creative, safe and healthy learning environments (skill)
- can analyze and professional ethics and education policy issues (competence)
- can contribute to both colleagues and the school's professional and organizational development
- ...

In Sweden for a Degree of Master of Arts/Science at secondary level the student shall demonstrate ..

- the knowledge and skills required to work autonomously as a subject teacher in the specialisation. ...
- as well as insight into current research and development work
- ... capacity to create conditions in which all pupils can learn and develop (skill)
- the capacity to plan, implement, evaluate and develop teaching and educational processes individually and together with others ...
- ...

**Kansainväliset ja kansalliset
opettajuuteen liittyvät
selvitykset**

TALIS määritelmä *asiantuntijaopettajuudelle* “professionalism index”

Opettajan osaaminen

- oman alan hallinta
- pedagogikka ...
ainedidaktiikka
- opetussuunnitelma-
osaaminen

Opettajan asiantuntijuus

Verkostot ja yhteistyö:

Oman opetuksen ja koulun kehittämisen edelytyksenä oleva verkottuminen ja yhteistyö,

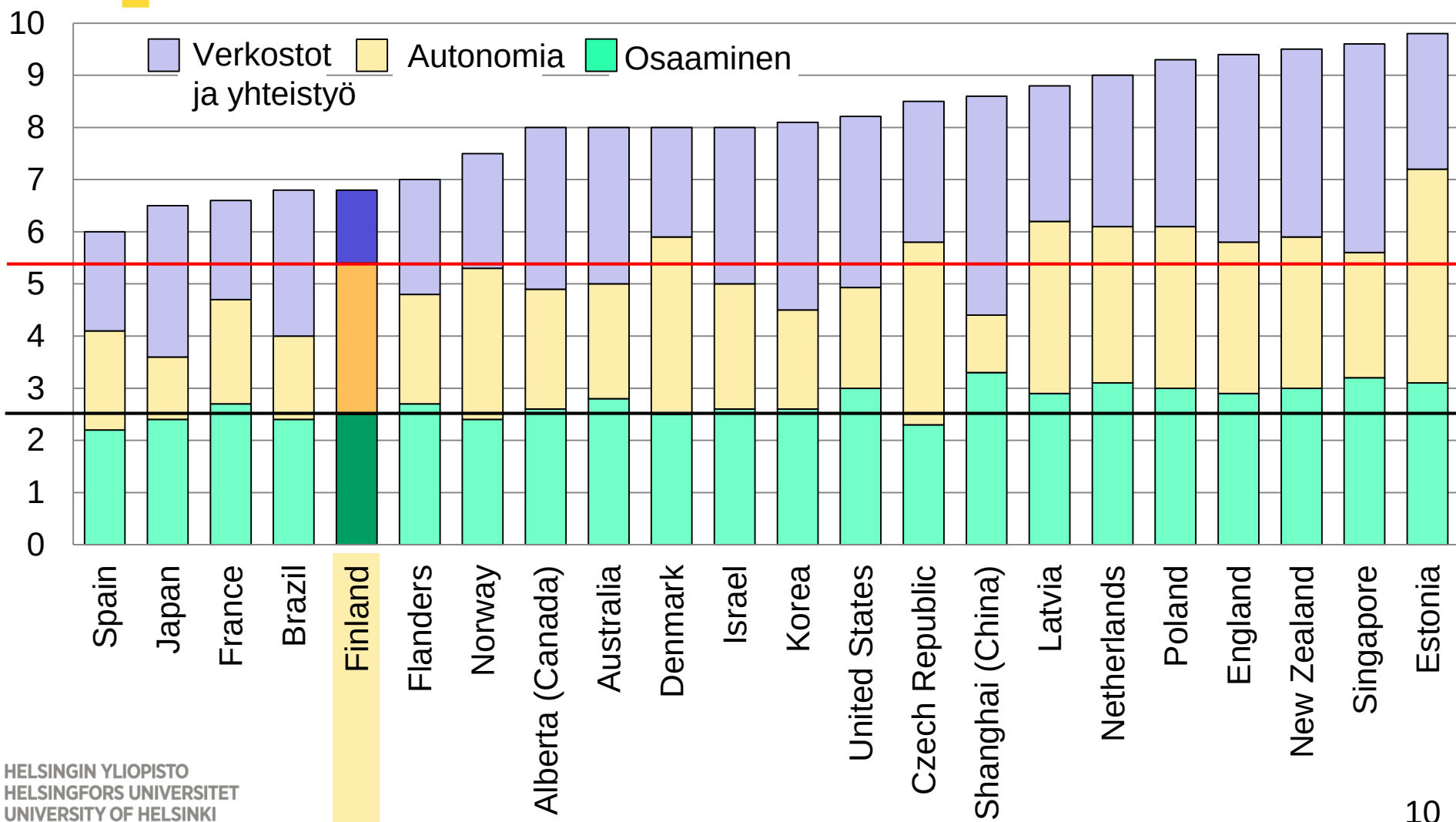
Myös kv. verkottuminen

Autonomia:

päätösvalta oman työn suunnittelussa, toteutuksessa sekä opetuksen ja oppimisen arvioinnissa

TALIS Opettajien “professionalism index” (perustuu opettajien itsearvioointeihin)

Opettajien digiosaaminen selvitysten valossa

- digitaalisia välineitä ja resursseja käytetään vähemmän kuin keksimäärin EU-maissa (entä laatu?)
- luottamus omaan digiosaamiseen alle EU:n keskiarvon
- täydennyskouluttautumista vähemmän kuin keksimäärin EU-maissa
(lukion opettajat lisänneet täydennyskoulutukseen osallistumista 2016)

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kansallinen
koulutuksen
arviointikeskus
Julkaisut
4:2017

ARVIOINNILLA LUOTTAMUSTA

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien
laadunhallinta- ja itsearviointikäytänteet

Elina Harjunen
Risto Hietala
Laura Lepola
Anu Räisänen
Aila Korpi

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien itsearvioinnin tulokset

- Laadunhallintajärjestelmä puuttuu 3,5 %
 - Alkava taso 58,7 %
 - Kehittyvä taso 37,8 %
 - Edistynyt taso 0 %
- Parhaiten onnistutaan arviointitiedon hankinnassa ja heikoiten tulosten hyödyntämisessä ja julkistamisessa.

Kansainvälistyvä opettajankoulutus

9. helmikuuta 2017 klo 10.00–16.30

Helsingin yliopisto, Juhlasali

Kansainvälistyvä koulutus –paneeli

kansainvälistymispalveluiden johtaja Samu Seitsalo, Opetushallitus

professori Hannele Niemi, Helsingin yliopisto

pääsihteeri Julia Petäjä, SOOL

manager Anna Korpi, EduCluster Finland

Haasteet matkalla Suomesta maailmalle

- Opettajien ja opettajaopiskelijoiden liikkuvuus Suomeen ja Suomesta pois vähäistä:
 - Vain noin 270 opiskelijaa menee vuosittain vaihtoon
 - Vähän opettajia ja opettajankouluttajia vaihtoon
 - Ulkomailla tehtyjen opintojen hyväksilukeminen hankalaa

Haasteita opettajuudelle TALIS ja PISA tutkimusten perusteella

■ Oppilaan taso

- Sitoutuminen opiskeluun (motivaatio, kiinnostus)
- Ohjautuminen aktiiviseen oppimisprosessiin (oppijakeskeisyys)
- Erilaisten oppilaiden tarpeet
- Oppimista tukeva arviointi (formatiivinen)

■ Luokkahuone

- Laaja-alaisen osaamisen (21-vuosisadan taidot) tukeminen
- Heterogeenisen ja monikulttuurisen luokan opettaminen

■ Koulun taso

- Työskentely tiimeissä, verkostoissa ja kumppanuuksissa
- Laadunvarmistus ja jatkuva koulun toimintojen kehittäminen
- Kasvatuksen innovaatioiden kehittäminen ja käyttöönotto
- Digitalisten ja fyysisten oppimisympäristöjen kehittäminen

■ Koulutuksen järjestäjän taso

- Laadunvarmistus ja verkostot, kehittämissuunnitelmat
- Ekosysteemiajattelu

Opettajuus opettaja- ja opettajankoulutustus-
tkimuksen perusteella
(Husu & Toom)

Opettajan osaaminen 1.

Opettajan osaamisen tarkastelu sidoksissa

- *oppilaiden oppimiseen (käsitys oppimisesta);*
- *koulun kehittämiseen (käsitys oppivasta organisaatiosta);*
- *kollegiaaliseen yhteistyöhön;*
- *opettajan omaan kehittymiseen ...*

- arvot ja kasvatus;
- ymmärrys koulutusjärjestelmästä ja sen kehittämisestä;
- sisältötieto, pedagogiikka ja opetussuunnitelma;
- itsearviointi ja ammatillinen kehittyminen

(Panticin & Wubbelsin; 2010).

Mitä puuttuu Suomen näkökulmasta?

Opettajan osaaminen 2: Opettajan tiedon (osaaminen) rakenne

- ainetieto/ oppiaineen sisältötieto (käsitteet, tiedon luonne,...) (subject matter knowledge),
- pedagoginen sisältötieto, ainedidaktiikka
(ops, oppilaiden tiedot, kuinka opetan asian)
(Pedagogical Content Knowledge, PCK) - (yleinen)
- pedagoginen tieto (luokan hallinta, työtavat, vuorovaikutus)
(General Pedagogical Knowledge, GPK)
- kontekstitieto eli tieto oppilaista, taustayhteisöistä, koulusta, yhteisöstä, yhteiskunnasta ...
- opetussuunnitelma-tieto;
- tieto opiskelijoista ja heidän ominaisuuksistaan

(Shulman, 1987; Carlsen, 1999; Hashweh, 2005)

Tiedon alkuperän perusteella opettajan tieto voidaan luokitella (Hiebert et al., 2002):

- **Käytäntöön perustuva tieto (practical knowledge):**
 - kokemus(Dewey, 1938)
 - Harjoittelu ja palaute (Gagne, 1985)
 - reflective practice (Ericsson, 2001)
- **Professionaalinen (teoreettinen) tieto**
 - Kirjat ja julkaisut
 - Luennot ja workshopit
 - Oman tutkimuksen tekeminen
- **Informaalisti, opettajan työssä opittu tieto**, sen moninaisissa vuorovaikutuksissa ja verkostoissa (siirtymä kriittistä reflektiivisyyttä korostavasta oppimisesta informaaliin ja sosiaalisissa suhteissa oppimiseen)
- **Edellisten kombinaatio**
(Barone, et al.,1996; Knight et al., 2015; Zeichner, 2010)

**Opettajankoulutuksen
kehittämisohjelmassa kuvattu
konsensusnäkökulma
opettajan osaamisesta**

Opettajankoulutusfoorumin tehtävät

Opettajankoulutusfoorumin
toimikausi ja kehittämis-
ohjelman toteutus ja arviointi
päätyvät joulukuussa 2018

1. Opettajien perus-, perehdyttämis- ja täydennyskoulutusohjelma

- nykytila ja haasteet: kirjallisuuskatsaus, verkkoavoriihi
- visio opettajankoulutukselle
- tavoitteet tulevaisuuden opettajuudelle
- strategiset linjaukset.

2. Tuetaan paikallista visiointi- ja kehittämistyötä

3. Käynnistetään ja tuetaan kehittämishankkeita

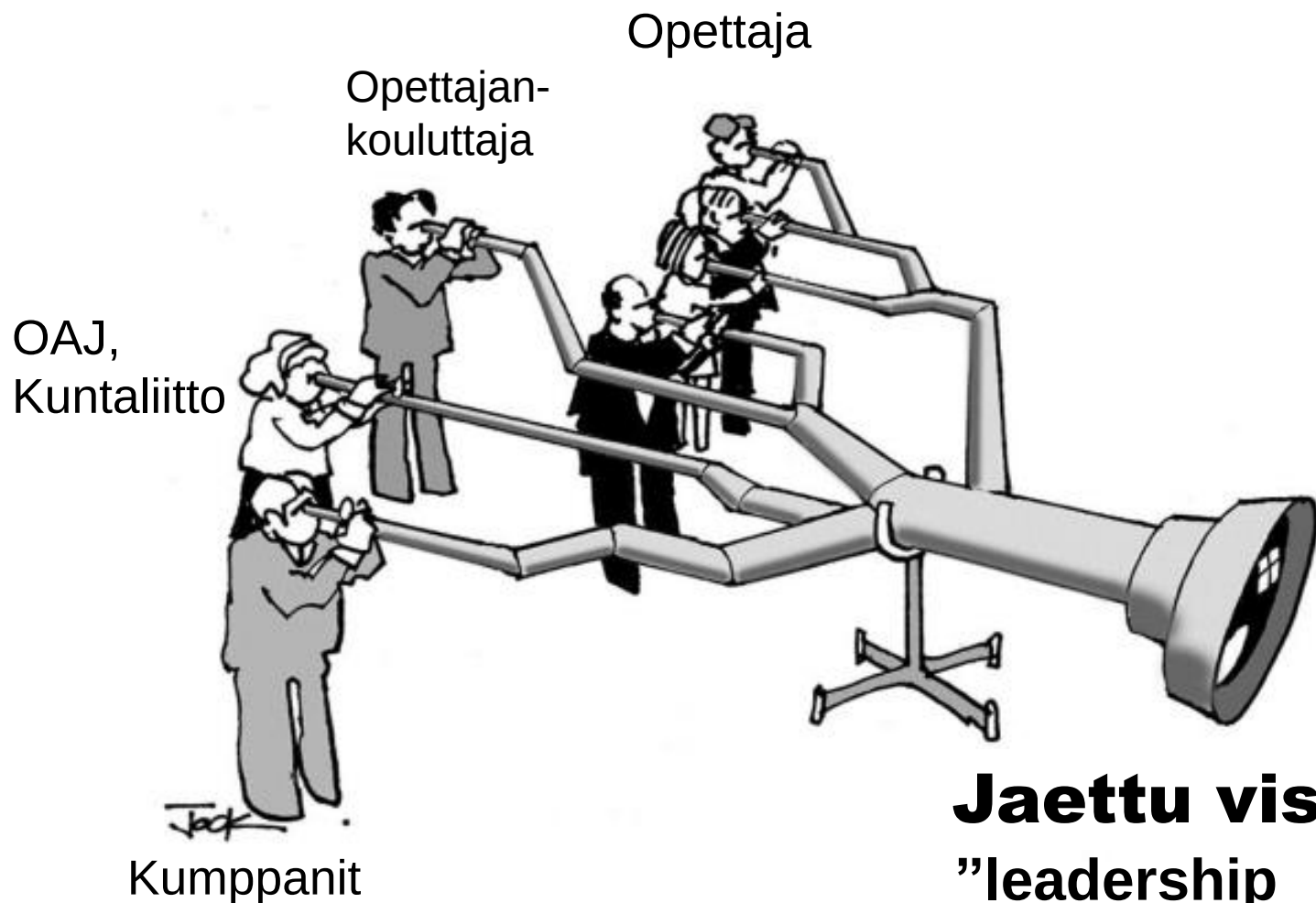
- opettajien perus-, perehdyttämis- ja täydennyskoulutuksen uudistaminen

4. Arvioidaan ohjelman toteutumista

- formatiivinen ja summatiivinen kehittävä arviointi

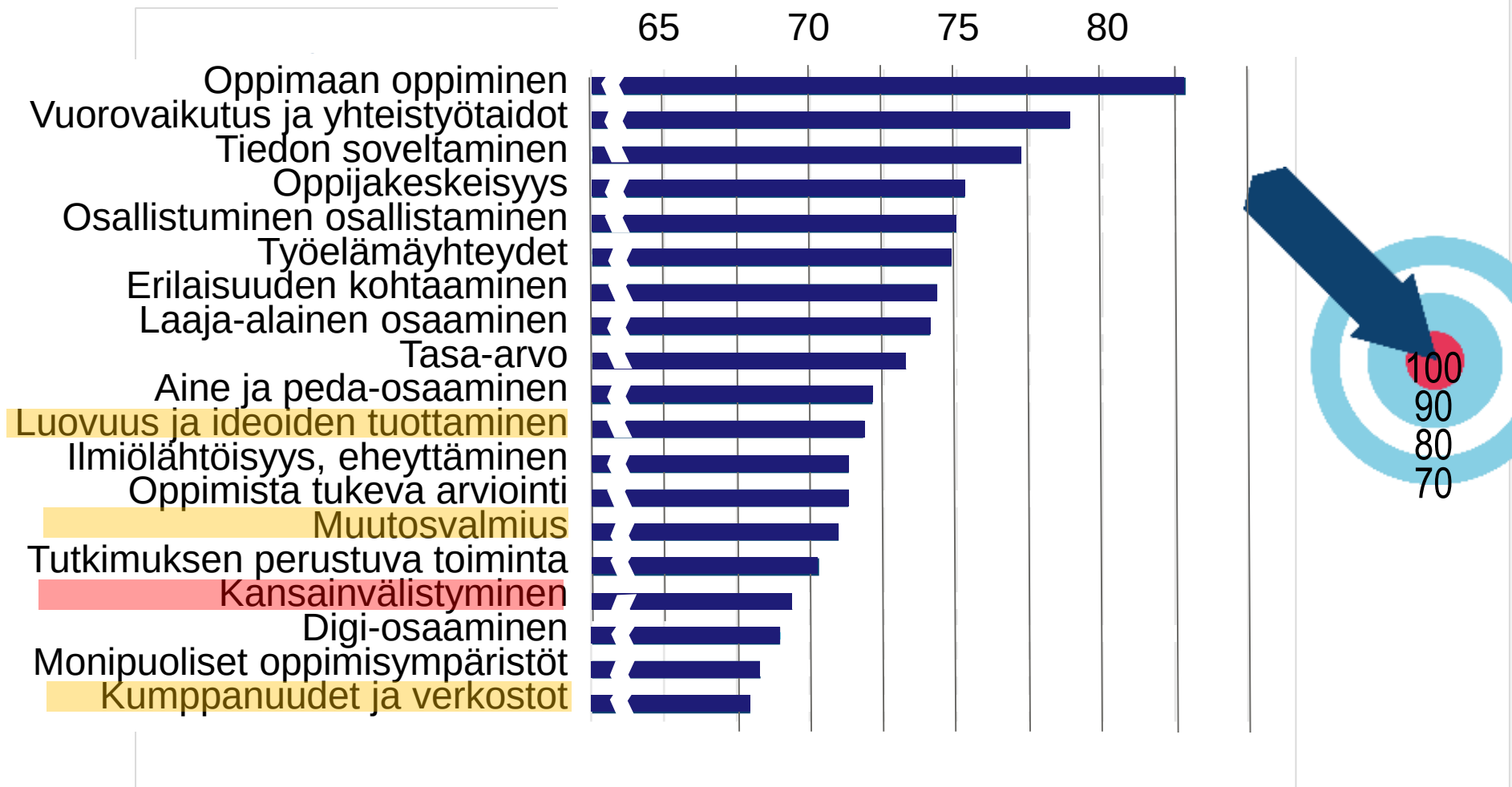
Toimijoiden ja sidosryhmien dialogilla tietoisuudesta toimintaan

Jaettu visio
"leadership
in the middle"

Suuri ryhmä ihmisiä on
älykkäämpi kuin pieni eliitti!

“Tärkeää” opettajankouutuksen kehittämiseksi (n=1809)

Opettajan asiantun

- Syvällinen oman alan osaaminen
- Tutkimusosaaminen
- Pedagoginen taitavuus/ ainedidaktiikka
- Erilaiset oppilaat
- Yhteiskunnalliset ja eettiset kysymykset

**Laaja-
alainen
perus-
osaami-
nen**

**Uusi
luova
asia
tuntijuus**

**Oman
osaamisen ja
yhteisön jat-
kuva kehittä-
minen**

- Opetussuunnitelma-osaaminen
- Taito innovoida yhdessä, kehittää ja ottaa käyttöön uusia innovaatioita
- Taito reflektoida, arvioida ja muuttaa oma toimintaa
- Yrittäjämäinen asenne
- ...

Halu ja kyky:

- Oman osaamisen kehittäminen ...
- Koulun toimintakulttuurin kehittäminen verkostoissa
- Verkostoituminen, yhteisö- ja kumppanuusosaaminen

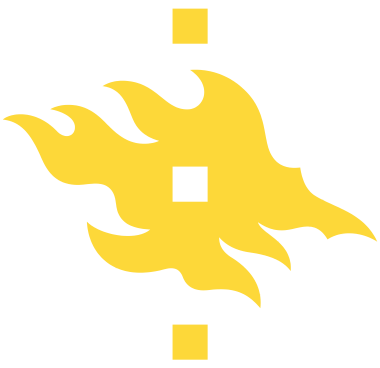
- Olen innovoinut opettajien, oppilaiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa *Koulu-yhteiskunta-yhteistyömallin* joka sitouttaa oppilaat opiskelemaan
- *Koulu- yhteiskunta-yhteistyömalli* luo ympäristön luovalle digitaalisten välineiden käytölle.

Pohdinta ...

Tulevaisuuden opettaja (Hannele Niemi, 2000 luvun alussa) ...

- hallitsee oman alansa ja pedagogiikan
- kykenee joustavasti ottamaan huomioon muuttuvan työnsä ja työympäristönsä
- kehittämään omaa työtään.
- on autonominen, ja halukas etsimään uutta ja kehittymään urallaan
- on kyselevä /tutkiva opettaja
- ...

- Halu ja kyky kehittää koko opettajayhteisöä
- Ekosysteemiajattelu, verkostot ja kumppanuudet
- Pedagoginen johtaminen ja johtavana oleminen (kehittymissuunnitelmat)
- Luova ja innovatiivinen ajattelu
- Erilaiset oppijat, variaatio, ... monikulttuurisuus

Millaista opettajuutta tavoitellaan ...
matkalla maailmalle ...

Konkreettisia malleja opettajien peruskoulutukseen tukemaan matkaa Suomesta maailmalle

- Hyviä malleja ulkomailla tehtyjen opintojen hyväksilukemiseen (Jyväskylä)
- Kansainväliset maisteriohjelmat (Oulu)
- Kotimaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden yhteiset kurssit, kuten digitaalinen tarinankerronta, ... (Helsinki)
- Summer school; kv-leirikoulu
- Ulkomailla harjoittelu (Turku)
- Maahanmuuttajien kanssa yhteistyö (Itäsuomi)
- Tutkimus- ja kehittämishankkeet ja niihin liittyvä kansainvälisyys (Akatemia, Tekes, OKM, OPH, EU, ...)
- Velvollisuus osallistua koulutusvientiin (Turku)
- Kansainväliset rekrytoinnit

Opettajan asiantun

- Syvällinen oman alan osaaminen
- Tutkimusosaaminen
- Pedagoginen taitavuus/ ainedidaktiikka
- Erilaiset oppilaat
- Yhteiskunnalliset ja eettiset kysymykset

Laaja-
alainen
perus-
osaami-
nen

Uusi
luova
asiatun-
tijuus

Oman
osaamisen ja
yhteisön jat-
kuva kehittä-
minen

- Opetussuunnitelma-osaaminen
- Taito innovoida yhdessä, kehittää ja ottaa käyttöön uusia innovaatioita
- Taito reflektoida, arvioida ja muuttaa oma toimintaa
- Yrittäjämäinen asenne
- ...

- Oman osaamisen kehittäminen ...
- Koulun toimintakulttuurin kehittäminen verkostoissa
- Verkostoituminen, yhteisö-osaaminen ja yhteisön kehittäminen